

Aarninokijäkälä

Liten sotlav

Acolium karelicum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Aarninokijäkälä on tiiviisti alustallaan kasvava vihertävän kellan- tai siniharmaa jäkälä. Sen 0,5–0,8 millimetrin levyiset mustat ja valkoreunaiset kotelomaljat ovat muodoltaan leveän (yleensä korkeintaan leveytensä korkuisia) tappimaisia. Itiömassa on kypsyttyään mustaa ja värjäävää. Harmaanokijäkälällä (*A. inquinans*) kotelomaljat ovat suurempia (0,9–1,3 mm:n levyiset).

Elinympäristö ja levinneisyys

Aarninokijäkälää tavataan kuusen kaarnalla ainoastaan vanhoissa, pienilmastoltaan kosteissa ja suojaisissa metsissä. Kasvupaikat voivat olla esimerkiksi korpia, purojen varsia, soiden reunametsiä tai muita koskemattomia vanhoja metsiä. Aarninokijäkälä kasvaa usein kuusen tyvirungolla, josta sen erottaa helposti tyypillisen värinsä perusteella. Yleensä se kasvaa vain suurikokoisten ja vanhojen kuusten rungoilla, mutta ihanteellisissa kasvupaikkaolosuhteissa sitä saattaa tavata myös pienemmillä kuusilla ja kuusten kuivilla oksilla. Lajia tavataan Etelä-Hämeestä Lappiin asti

Nykytila ja uhkatekijät

Aarninokijäkälää uhkaavat kasvupaikkojen pienilmastoon kuivattavasti vaikuttavat hakkuut, vanhojen metsien harvinaistuminen ja pirstaloituminen sekä ojitukset ja purojen perkuut.

Hoitosuositukset

Aarninokijäkälän kasvupaikka tulisi rajata kokonaan metsänkäytön ulkopuolelle ja ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä, jotta kasvupaikan pienilmasto ei muutu jäkälälle liian kuivaksi. Osa kasvupaikoista lienee metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä, joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Korpien, puronvarsimetsien, soiden reunametsien ja runsaslahopuustoisten metsien suojeleluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

Nitare, J. (toim.) 2000. Signalarten – indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping. 384 s.